

la sala de les nines; Sebastià Alzamora teoritza sobre el drama i la tragèdia dins el cicle de Fedra de Llorenç Villalonga i Salvador Espriu; i Vicent Simbor, sobre la base autobiogràfica dels mons fictivals de l'autor de les *Falses memòries de Salvador Orlan*; Joan Oleza contraposa el realisme i l'irrealisme dels relats de Villalonga; Jaume Pomar ens exposa les polèmiques periodístiques en què va intervenir Dhey fins a la postguerra; i Pere Rosselló Bover estudia les relacions entre els *Desbarats* i algunes novel·les de Villalonga. El llibre es tanca amb una ponència de Josep A. Grimalt, que tracta sobre la religió i l'aristocràcia en l'obra de Llorenç Villalonga.

En aquesta obra predominen les interpretacions, potser exigides pel model discursiu propi de les conferències, però també hi intuïm la voluntat dels conferencians d'explicar allò que els textos villalonguians tenen d'ambigu, de contradictori, de polièdric, d'emascarat o d'ambivalent, que són alguns dels qualificatius que els autors del llibre han posat a l'obra —inaprehensible, segons que es veu— de Villalonga. En els extrems, trobem el treball de Maria del C. Bosch, que dóna informacions noves, i els de Sebastià Alzamora i Vicent Simbor, que, partint dels textos villalonguians, entren de ple en el camp de la teoria de la literatura.

L'interès de les aportacions fetes en el transcurs del Col·loqui i la incidència positiva que han de tenir en el treball dels investigadors villalonguians fan confiar que tindran continuïtat dins un període breu de temps.

ANTONI NADAL

Una gramàtica descriptiva de l'espanyol

BOSQUE, Ignacio i Violeta DEMONTE (ed.): *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, Madrid, Espasa Calpe, 1999 («Colección Nebrija y Bello»).

Després de sis anys d'espera, el mes d'octubre de 1999 va sortir al mercat una nova gramàtica sobre l'espanyol: la *Gramática Descriptiva de la Lengua Española* (GDLE). El grau d'expectació que havia despertat aquesta obra va quedar palès en el fet que just un mes després de la seva publicació ja se n'hagués de fer una primera reimpressió.

La iniciativa de dur a terme aquesta obra va sorgir dels professors Ignacio Bosque (Universidad Complutense de Madrid) i Violeta Demonte (Universidad Autónoma de Madrid), directors i coordinadors del projecte, que es van adonar que mancava una gramàtica de l'espanyol en què s'abordés un ventall al més ampli possible de temes, tractats tots amb el mateix rigor i profunditat, i s'aprofités al màxim la bibliografia especialitzada. De fet, aquest tipus de gramàtica ja comp-

tava amb precedents en altres llengües. Així, per exemple, l'any 1985 es va publicar *A Comprehensive Grammar of English Language*; entre 1988 i 1995 es van publicar els tres volums de la *Grande grammatica italiana di consultazione*, i l'any 1997 va sortir la segona edició de l'*Algemene Nederlandse Spraakkunst*. A diferència d'aquests precedents, la GDLE es va fer només en sis anys, i els tres volums de què es compon es van publicar alhora.

Bosque i Demonte van presentar el projecte a l'aleshores director de la Real Academia Española (RAE), Fernando Lázaro Carreter. La RAE el va rebre amb entusiasme i va decidir publicar-lo a la «Colección Nebrija y Bello» de l'editorial Espasa Calpe, patrocinada per aquesta institució. L'Institut Universitari Ortega y Gasset va acollir el projecte a la seu de Madrid i el Ministeri d'Educació i Ciència (després Ministeri d'Educació i Cultura) i la Fundación Ortega y Gasset es van encarregar del finançament.

Tot i la gran quantitat de gramàtiques existents sobre la llengua espanyola, la GDLE té unes característiques que la diferencien àmpliament de la resta. D'entrada, no hi ha cap gramàtica descriptiva de l'espanyol d'aquesta magnitud, ja que conté una gran varietat de temes, tractats amb molta minuciositat. D'altra banda, hi trobem un ampli recull de fonts bibliogràfiques i una riquesa d'exemples, procedents tant de la introspecció com de textos periodístics i literaris, que no haurien estat possibles si no es tractés d'una obra col·lectiva.

La DGLE ha estat elaborada per setanta-tres col·laboradors procedents de diverses universitats de l'estat espanyol i d'algunes universitats estrangeres. Tot i així, no es tracta d'una recopilació d'articles, sinó que és una obra homogènia, gràcies a la feina de coordinació dels professors Bosque i Demonte. Ja inicialment, els coordinadors van establir unes directrius generals amb les característiques que havia de tenir l'obra i unes normes de redacció, per tal d'aconseguir un to expositiu homogeni, un vocabulari descriptiu comú i un marc conceptual sense contradiccions. Malgrat aquestes mesures, és inevitable que la manera com es tracta cada tema deixi entreveure el marc conceptual de què parteix cada autor. La diferent procedència teòrica dels autors ha propiciat, però, el tractament de temes que probablement no s'haurien tingut en compte si s'hagués partit d'un sol marc conceptual.

Tal com indica el títol, la GDLE és una gramàtica descriptiva, que presenta les característiques de les construccions i el comportament de les categories gramaticals, i caracteritza problemes empírics. L'objectiu no és, doncs, fer aportacions teòriques, encara que els directors insisteixen que la profunditat descriptiva d'aquesta obra és possible gràcies als avenços que hi ha hagut en la teoria lingüística en els últims quaranta anys.

Es tracta d'una gramàtica de múltiple accés, en què un mateix tema pot aparèixer en diversos capítols, tractat des de perspectives diferents. Així, per exemple, hi ha quatre capítols que tracten explícitament del nom substantiu: en un s'estudien els noms comuns, en un altre els noms propis, en un altre s'estudia l'estructura del sintagma nominal i finalment hi ha un capítol sobre les nomina-

litzacions. A través de les referències creuades i dels índexs, el lector pot fer-se una idea de tot el conjunt.

Una quarta característica diferenciadora de la GDLE és el fet que inclou una sèrie de temes que no s'havien tractat en les anteriors gramàtiques de l'espanyol. D'aquests temes, podem destacar-ne els següents: l'el·lipsi, la sintaxi de les nominalitzacions, l'aspecte lèxic dels verbs i dels adjectius, la distinció entre verbs inergatius i verbs inacusatius, el paper dels determinants en certes relacions gramaticals, els marcadors discursius i fenòmens de variació sintàctica (el *leísmo*, *laísmo* i *loísmo*, les fórmules de tractament i els fenòmens de *dequeísmo* i *queísmo*).

Pel que fa a l'estructura, la GDLE s'obre amb un preàmbul de Lázaro Carreter, que com a membre de la Real Academia Española presenta l'obra i en destaca la importància, fins al punt que considera que ha de ser una de les principals obres de referència de la nova gramàtica que està preparant la RAE. A continuació hi ha una introducció dels directors de l'obra, on expliquen la història del projecte, els objectius que pretenien assolir i les característiques bàsiques de la gramàtica. Així mateix, també descriuen el procés d'elaboració i de revisió dels capítols, i justifiquen la tria d'autors. D'altra banda, Bosque i Demonte reconeixen que una de les objeccions que es pot fer a la GDLE és l'escassa atenció atorgada a la variació dialectal.

La GDLE consta de cinc parts, repartides en tres volums, que es venen conjuntament. La primera part, que constitueix el primer volum, tracta de la sintaxi bàsica de les classes de paraules i consta de 23 capítols. La segona part, que abasta del capítol 24 al 43, tracta de les construccions sintàctiques fonamentals. La tercera part, que va del capítol 44 al 53, tracta de les relacions temporals, aspectuals i modals. Aquestes dues parts formen el segon volum. L'últim volum està format per la quarta i la cinquena part i els índexs. La quarta part, que va del capítol 54 al 65, està dedicada als fenòmens gramaticals que estan relacionats amb el discurs. Finalment, la cinquena part, que abraça del capítol 66 al 78, està dedicada a la morfologia.

Noteu que no hi ha cap part dedicada a la fonètica i la fonologia de l'espanyol. Tot i que els coordinadors fan referència a aquesta absència a la introducció, no la justifiquen. N'hem de deduir que els coordinadors consideren que la fonètica i la fonologia no són aspectes rellevants de la gramàtica de l'espanyol, o simplement és una herència del marc teòric generativista en què treballen, segons el qual el terme gramàtica sovint s'usa com a sinònim de sintaxi i morfologia?

El tercer volum es clou amb tres índexs: un de matèries, un de veus i un d'obres citades. Tenint en compte que un mateix tema pot estar tractat en diferents capítols, que poden pertànyer a diferents volums, els dos primers índexs faciliten molt la consulta d'aquesta obra tan complexa. Una altra eina que en facilita la consulta és una fitxa independent que serveix de guia del lector i indica en quins capítols es tracten les parts de l'oració, les classes d'oracions i altres nocions fonamentals. De tota manera, es troba a faltar un tractament gràfic que destaqués

més els exemples, les paraules clau i els subtítols i que permetés localitzar més ràpidament la informació dins del text. L'últim índex recull totes les referències bibliogràfiques, però és interessant notar que al final de cada capítol ja es fa un recull de la bibliografia específica que s'hi ha utilitzat.

Si entrem a mirar més en detall el contingut de cada part, veurem que la primera presenta un estudi i descripció de les diferents classes de paraules, que inclouen des del nom fins a l'adjectiu, tot passant per les preposicions, els adverbis, els articles, els demostratius, els possessius, els quantificadors i els pronoms. Noteu que no hi ha cap capítol dedicat al verb i al sintagma verbal perquè, com que les seves característiques sintàctiques i semàntiques tenen una repercussió directa en els diferents tipus de frases, es tracten a la segona part de la GDLE.

Pel que fa al nom, hi ha un capítol destinat a l'estudi dels noms comuns, i un altre, a l'estudi dels noms propis. Per exemple, al capítol 1, dedicat als noms comuns, es descriuen nocions tan conegudes com les de substantiu comptable i no comptable, substantiu individual i col·lectiu, substantiu abstracte i concret i, finalment, es descriu com un adjectiu es recategoritza com a substantiu (vegeu (1)) i com un substantiu es recategoritza i es pot usar com a adjectiu (vegeu (2)).

- (1) Los buenos, los malos, los humildes, los soberbios, los sensatos...
- (2) Ciego, cojo, fiel, pecador, intelectual, liberal, escribiente...

A part d'aquests dos capítols assignats al nom, hi ha quatre capítols que tracten de l'estructura nominal. Dins d'aquest grup, cal destacar el capítol 6, en què s'estudien les nominalitzacions i altres substantius amb complements argumentals, ja que és tota una novetat. S'entén com a nominalització un nom derivat amb complements que mantenen amb el nucli nominal la mateixa relació semàntica que hi ha entre un predicat i els seus arguments. Així, per exemple, a (3) els complements de *Luis* i de *la flora de Las Alpujarras* s'interpreten de la mateixa manera que s'interpreten a (4).

- (3) La descripción [de Luis] [de la flora de Las Alpujarras].
- (4) Luis describe la flora de Las Alpujarras.

En aquest capítol, s'hi descriuen les característiques de nominalitzacions amb un nucli transitiu com la de (3), que poden ser interpretades o bé com una nominalització passiva amb una lectura eventiva o bé com una nominalització activa amb una lectura resultativa. A més, es presenten diverses proves sintàctiques que avalen la distinció entre aquestes dues lectures i, consegüentment, entre aquestes dos tipus de nominalització (per exemple, es mira quin tipus d'adjunt temporal legitimen les nominalitzacions o com es realitzen l'agent i el tema).

A més del capítol de les nominalitzacions, també cal destacar el capítol 9, dedicat a les diferents classes de partícules, perquè exemplifica una característica de la GDLE poc present en altres gramàtiques: les classificacions lèxiques. En aquest

capítol, es distingeix entre els adverbis, les preposicions i les conjuncions, elements que sovint s'han classificat sota un mateix rètol, el de partícula, perquè comparteixen característiques com ara el fet que morfològicament són invariables. Així, per exemple, a l'apartat de les preposicions, s'indica quines funcions gramaticals pot dur a terme un sintagma preposicional i quins elements poden complementar i quins poden especificar una preposició. Tot seguit, es descriuen els criteris que s'utilitzen per descriure què és una locució prepositiva i es distingeix entre dos tipus de locucions prepositives (vegeu (5)).

- (5) a. cara a, camino de, esquina a, frente a, gracias a, merced a...
b. a consecuencia de, a cuenta de, en opinión de...

Les locucions de (5a) tenen l'estructura sintàctica [P + SN] i les de (5b) tenen l'estructura sintàctica [P + N + P]. El grup de locucions prepositives de (5b) encara es pot subdividir en tres grups segons el grau de lexicalització que presenta cadascuna de les locucions. Després de descriure els diversos tipus de locucions prepositives, es posa en dubte el caràcter preposicional d'elements com *según* o *durante* ja que, per exemple, *según* no regeix cas oblic com la resta de preposicions de l'espanyol sinó que regeix cas nominatiu (p. ex. *según tu* / *según ti). Finalment, es comparen preposicions coordinants com *entre* i *con* amb la conjunció copulativa *y*. Un cop acabat l'apartat de les preposicions, es fa un estudi similar dels adverbis i de les conjuncions. Tal com apuntàvem abans, aquest capítol es clou amb la classificació de tota una sèrie de locucions com a locucions prepositives, locucions adverbials o locucions conjuntives.

A part d'aquest extens capítol dedicat a aquestes tres categories (preposició, adverbi i conjunció), hi ha un altre capítol destinat a l'estudi de les preposicions i un altre de destinat a l'estudi dels adverbis. Semblantment al que passa amb el verb, no hi ha un capítol assignat a la conjunció perquè ja s'hi fa referència en els capítols dedicats a la coordinació i a la subordinació.

Al capítol dedicat exclusivament a la preposició (capítol 10), per exemple, hi ha una llista de les dinou preposicions de l'espanyol i s'exemplifica quins usos pot tenir cada preposició, excepte *a* i *de*, tal com fa la RAE (1991). Cal notar que en aquest capítol es repeteixen idees que ja havien aparegut al capítol anterior i que hi havien estat tractades amb més profunditat.

Un últim capítol que mereix un esment especial és el capítol 21 de la primera part, que està dedicat al *leísmo*, *laísmo* i *loísmo*. En aquest capítol, s'hi estudien els usos dels pronoms àtons de tercera persona en què la selecció del pronom no depèn de la funció sintàctica que realitza, sinó de qüestions com ara el gènere o el caràcter animat o inanimat de l'antecedent. Per estudiar aquests fenòmens de variació sintàctica, doncs, és crucial tenir en compte la distinció entre parla culta o estàndard i parla popular. Com que aquests tres fenòmens no es donen de la mateixa manera a tot el territori de parla hispànica, en aquest capítol s'estudia per separat el *leísmo* que hi ha en zones en què es distingeix entre diferents casos pro-

nominals, el *leísmo* en zones en què l'espanyol està en contacte amb llengües no indoeuropees i el *leísmo* que es dona en zones on també hi ha *laísmo* i *loísmo*.

No menys importants són la resta de capítols que formen la primera part de la GDLE. Cal recordar, doncs, que l'article s'estudia en dos capítols, el demostratiu i el possessiu s'estudien en un capítol cadascun d'ells, els quantificadors s'estudien en tres capítols i els pronoms, en quatre.

Quant a la segona part, s'obre amb un capítol en certa manera introductori en què es discuteixen les nocions de transitivitat i intransitivitat, i continua amb una sèrie de tres capítols en què es tracten qüestions relacionades: un sobre construccions inacusatives i passives, un sobre les construccions mitjanes i impersonals amb el pronom *se* i un sobre les construccions impersonals no reflexes.

Dins del capítol 25, en què es tracten les construccions inacusatives, s'introdueix una distinció, nova dins de les gramàtiques de l'espanyol, entre dos tipus de verbs intransitius: els verbs inacusatius, com ara *romper(se)*, *crecer*, *caer*, *aparecer*, *llegar*, etc., i els verbs inergatius, com ara *jugar*, *reir*, *llorar*, *trabajar*. La distinció entre aquests dos tipus de verbs es basa en factors sintàctics i en factors semàntics. Pel que fa als factors sintàctics, es donen una sèrie de proves sintàctiques, com ara la substitució del complement pel pronom *ne* o la selecció de l'auxiliar *essere* o *l'avere* en italià. És curiós que en aquest punt no s'esmenta el fet que, com en italià, en català també es pot aplicar la prova de la substitució amb el pronom *en*. Pel que fa als factors semàntics, les distincions es basen en la noció de paper temàtic.

Aquesta part inclou també una sèrie de capítols dedicats al sintagma verbal, en què es tracten els diferents tipus de complements del verb; més concretament, hi ha un capítol dedicat al complement directe preposicional, un de dedicat als complements de règim preposicionals i un de dedicat als datius. A continuació hi ha un capítol en què es comparen les oracions relatives, interrogatives i exclamatives i que d'alguna manera funciona com un capítol introductori per a aquestes construccions, que s'analitzen en capítols independents.

Aquesta mena d'introducció va seguida de quatre capítols en què s'estudien diferents aspectes de la subordinació substantiva. En un d'aquests capítols s'introdueix una cas de variació, el dels fenòmens de *dequeísmo* i *queísmo*, que és nou també en els tractats de l'espanyol (vegeu el capítol 34). Aquests fenòmens es tracten des de la perspectiva de la variació, i se n'analitzen les possibles causes, l'origen i l'extensió tant geogràfica com social.

Després d'aquesta part dedicada a les oracions subordinades substantives hi ha un capítol sobre l'infinitiu, i una sèrie de capítols sobre qüestions relacionades amb la predicació: les oracions copulatives, els complements predicatius i la predicació pròpiament.

Finalment, tenim un capítol sobre la negació, un sobre la coordinació, un sobre la concordança i un sobre l'el·lipsi, que tanca aquesta part. L'el·lipsi, que es tracta en el capítol 43, és un altre tema nou que s'introdueix en la GDLE. Aquest capítol és una bona mostra del fet que en aquesta gramàtica es recullen els resultats de la investigació en gramàtica teòrica i que això permet descobrir i tractar

noves qüestions empíriques. Així, per exemple, es fa una distinció entre casos com els de (6) i els de (7):

- (6) a. Luis abrió la cerradura con aquellas llaves.
b. Luis abrió la cerradura.
- (7) a. Luis probó si aquellas llaves abrían la cerradura.
b. Luis probó si (abrían la cerradura).

En el cas de (6b), en què el component que se suprimeix és un adjunt, no es parla d'el·lipsi. Només en casos com el de (7b), en què l'element que se suprimeix és un argument i per tant és seleccionat pel verb, es postula una categoria buida i es parla d'el·lipsi. El fet de postular una categoria buida i la noció d'estructura argumental tenen sentit només des d'una perspectiva teòrica determinada.

Quant a la tercera part, està dedicada a les relacions temporals, aspectuals i modals. Pel que fa a les qüestions de temps, hi ha dos capítols sobre els temps verbals (un sobre els temps simples i un sobre els temps compostos), un sobre *consecutio temporum* i un altre sobre complements adverbials temporals.

Pel que fa a aquests capítols dedicats a qüestions temporals, s'hi tracten alguns temes força controvertits, ja que, com els mateixos directors indiquen a la introducció, hi entren en joc nocions que no són tan clàssiques com les que es toquen en altres capítols. De fet, algunes de les qüestions que es tracten en aquesta part encara són objecte de controvèrsia entre els especialistes que les investiguen. Un exemple d'això és el tractament del Pretèrit Imperfet d'Indicatiu (vegeu el capítol 44) com un temps verbal que es defineix bàsicament amb nocions temporals o amb nocions aspectuals. L'autor del capítol corresponent es decanta clarament per una de les dues opcions, però recull la controvèrsia existent i argumenta a favor de la seva opció i contra les altres possibles hipòtesis. Com sempre que hi ha una discussió més teòrica o que es fan comentaris destinats a un públic més especialitzat, aquesta argumentació s'introdueix en el text amb un cos de lletra més petit. Una altra qüestió a esmentar d'aquest capítol és que s'hi fa servir una terminologia que no és gens comuna a la bibliografia especialitzada o general sobre el temps, i aquest fet sobta en una obra amb les característiques de la DGLE, que pretén fer descripció més que no pas teoria i que vol arribar a un públic ampli.

En aquesta tercera part hi ha també un capítol força extens dedicat a l'aspecte lèxic, en què es distingeix aquesta noció d'altres nocions relacionades, i es presenta com una qüestió composicional. Es fa també una classificació de predicats en funció de l'aspecte lèxic que expressen, i finalment s'estudien una sèrie de construccions sintàctiques que vénen determinades per l'aspecte lèxic del predicat que hi apareix.

D'altra banda, hi ha un capítol sobre la relació entre mode i modalitat i també sobre el mode a les oracions subordinades substantives, i un altre sobre el mode a les oracions relatives i adverbials. En aquests capítols s'estudien els diver-

sos factors semàntics i sintàctics que determinen la distribució dels modes en les diverses construccions sintàctiques.

Aquesta tercera part es tanca amb tres capítols dedicats a les construccions amb formes no personals. Així, hi ha un capítol sobre els verbs auxiliars i les perífrasis d'infinitiu, un sobre les perífrasis de gerundi i de participi i un sobre les construccions de gerundi.

La quarta part de la GDLE comprèn, sota el títol general «Entre la oración y el discurso», tots els capítols sobre fenòmens gramaticals que d'una manera o altra afecten i/o depenen del context discursiu. Val a dir que el fet de centrar l'atenció no tant en l'estructura gramatical de les oracions com en el seu ús comunicatiu dóna un to marcadament funcionalista a aquesta part. També cal destacar que bona part dels capítols són especialment interessants de cara a l'ensenyament de l'espanyol com a segona llengua, perquè precisament estudien els aspectes de la gramàtica de l'espanyol que depenen de les intencions comunicatives dels parlants o bé guien les inferències que es produeixen en els actes de parla.

El primer capítol d'aquesta part, que tracta de les relacions hipotàctiques i paratàctiques (i.e., de subordinació i coordinació), comença amb una secció on es discuteixen els límits entre oració i discurs que serveix d'introducció. El següent capítol, també de caràcter fonamentalment introductori, està dedicat al discurs reproduït, tant directe com indirecte. A més d'estudiar el discurs directe i indirecte com dos tipus d'organització textual autònoms, aquest capítol dedica una atenció especial als mecanismes de transposició entre l'un i l'altre.

Després trobem un seguit de capítols destinats a la tradicionalment anomenada subordinació adverbial. El capítol 56 està dedicat a la semàntica i la sintaxi de les oracions causals i finals i als diferents nexes que són característics de cadascun d'aquests tipus d'oracions. El capítol 57, el més extens de la quarta part de la GDLE, tracta de les oracions condicionals. Entre d'altres coses, s'hi estudia amb deteniment la semàntica de les diferents construccions condicionals amb la conjunció *si* en relació al temps i al mode de la pròtasi i l'apòdosi. D'altra banda, cal destacar que també es tracten les construccions condicionals que no fan ús de la conjunció *si*. El següent capítol està dedicat a les construccions consecutives i, per últim, el capítol 59 tracta de les construccions concessives i adversatives. Aquest capítol posa un èmfasi especial a destriar les semblances i les diferències entre tots dos tipus de construccions.

A continuació hi ha tres capítols sobre la modalitat oracional. El capítol 60 tracta de les oracions imperatives. La secció inicial d'aquest capítol està dedicada als actes de parla i serveix d'introducció a la resta del capítol i als dos capítols següents. El capítol 61 se centra en les oracions interrogatives i el capítol 62 tracta de les oracions exclamatives, de la interjecció i de les expressions vocatives.

El capítol 63 tracta dels marcadors del discurs, una de les novetats de continuïtat que inclou la GDLE. En primer lloc, es defineix què és un marcador del discurs. A continuació s'estudien les propietats gramaticals i semàntiques d'aquests elements i se'n fa una classificació. D'acord amb els autors del capítol, els marca-

dors del discurs de l'espanyol es poden classificar en un dels cinc grups següents: a) estructuradors de la informació (p. ex., *así las cosas, de un lado/de otro lado*, etc.); b) connectors (p. ex., *además, así pues, en cambio*, etc.); c) reformuladors (p. ex., *o sea, mejor dicho*, etc.); d) operadors argumentatius (p. ex., *en fin, en realidad, por ejemplo*, etc.), i e) marcadors conversacionals (p. ex., *desde luego, bueno, hombre, eh, este*, etc.). Finalment, es tracten per separat els principals marcadors del discurs de l'espanyol.

Els dos darrers capítols de la quarta part estan dedicats a les funcions informatives; en particular, a la distribució en l'oració de la informació nova, pressuposada o destacada. El capítol 64 tracta aquestes qüestions des d'una perspectiva general i tenint en compte, especialment, com afecten l'ordre de mots. Així, per exemple, s'estudia la dislocació a l'esquerra com una de les principals estratègies per destacar el tema (o informació pressuposada) d'una oració (vegeu (8a)) i l'ordre verb-objecte-subjecte com una de les maneres d'indicar que el contingut del subjecte és informació nova (vegeu (8b)).

- (8) a. A sus amigos, María los invitó a cenar.
b. Se comió un ratón el gato.

El capítol 65, en canvi, es dedica exclusivament a les perífrasis de relatiu, també anomenades construccions escindides. Les oracions de (9) són un exemple dels diferents tipus de construccions escindides que es discuteixen en aquest capítol.

- (9) a. El que viene es Juan.
b. Juan es el que viene.
c. Es Juan el que viene.

La darrera part de la GDLE, destinada a la morfologia, està encapçalada per un capítol de caràcter introductori. En aquest capítol (capítol 66) es defineixen l'àmbit d'estudi de la morfologia: l'estructura de la paraula, i les unitats bàsiques de l'anàlisi morfològica (paraula, morfema, arrel, afix, tema i base). En segon lloc, es distingeixen i es caracteritzen els processos de formació de paraules i de flexió d'una paraula. Seguidament es tracta dels conceptes operatius bàsics de l'anàlisi morfològica (segmentació, agrupació dels al·lomorfs d'un mateix morfema i classificació dels al·lomorfs) i, finalment, es comenten les dificultats i les limitacions de l'anàlisi morfològica.

Els dos capítols següents discuteixen les relacions de la morfologia amb altres components de la gramàtica. En particular, el capítol 67 està dedicat a les relacions entre la morfologia i la sintaxi i s'hi estudia, d'una banda, el que els autors anomenen la gramàtica de la paraula (p. ex., les propietats configuracionals dels mots i les relacions gramaticals que es donen dins el mot) i, de l'altra, aquelles combinacions sintàctiques que tenen un comportament unitari idiosincràtic, com ara les locucions o les construccions amb verbs de suport. Per altra banda, el ca-

pítol 68 està dedicat als fenòmens morfofonològics. Aquest capítol, que té molt en compte l'evolució diacrònica de l'espanyol, és l'únic capítol de la GDLE en què es tracten fenòmens relacionats amb la fonologia de l'espanyol.

A continuació hi ha un conjunt de cinc capítols sobre els dos processos principals de formació de mots: la derivació i la composició. A més de tres capítols dedicats a derivació nominal (capítol 69), a la derivació adjectival (capítol 70) i a la derivació verbal i la parasíntesi (capítol 72), respectivament, i d'un capítol centrat en la composició (capítol 73), cal destacar la presència d'un capítol que tracta exclusivament de la derivació apreciativa (capítol 71).

Els dos capítols següents estan dedicats als processos de flexió nominal, i, concretament, a la flexió de gènere i nombre (capítol 74) i a la flexió verbal (capítol 75). Cal destacar que el capítol de flexió verbal inclou uns annexos amb el llistat de verbs regulars de la segona i de la tercera conjugació, i la classificació dels verbs irregulars d'acord amb la irregularitat que els caracteritza. Finalment hi ha un llistat general de tots els verbs al costat dels quals s'especifica si són regulars o irregulars. En aquest darrer cas, s'especifica quin tipus d'irregularitat presenten.

A més, trobem un capítol que tracta de la prefixació i un altre de centrat en la interfixació. L'obra es clou amb un capítol on s'estudien breument altres processos morfològics més col·laterals com són els «escurçaments» (*acortamientos*), la formació de sigles i els acrònims.

L'objectiu primordial que es plantejaven els directors de la DGLE era fer una gramàtica descriptiva, no normativa, que, d'una banda, recollís els resultats de les investigacions en lingüística de les darreres dècades, i de l'altra, s'adrecés a un públic divers. Així, Bosque i Demonte esperen que la DGLE sigui útil, entre d'altres, a psicolingüistes, a professors d'espanyol com a segona llengua i, no cal dir-ho, als especialistes. Per tant, aquesta gramàtica està pensada sobretot per a un públic universitari i per a professionals de la llengua.

En la mesura que aquest objectiu s'assoleix en un grau considerable, aquesta gramàtica omple un buit en el panorama dels tractats gramaticals de la llengua espanyola. No volem deixar passar aquesta ocasió per recordar que, en un termini esperem que no gaire llunyà, apareixerà una gramàtica del català de característiques similars a les de la GDLE, dirigida pel professor Joan Solà.

BIBLIOGRAFIA

RAE (1991): *Esbozo de una Nueva Gramática de la Lengua Española*, Madrid, Espasa-Calpe.

LAIA AMADAS SIMON
ZULEMA BORRÀS BARBER
MONTSERRAT PASCUAL POU